

Kraków

**Budżet
Obywatelski**
Edycja 2020

EKSPERTYZA

dotycząca pilotażowego programu „Wspólne Projekty 2020”
realizowanego w ramach
VII edycji Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa

Realizator:

Michał A. Chrzanowski
Ewa Kryglon

Kraków, 29.05.2020

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Kontekst	3
Cele	5
Założenia	6
Kształt programu	6
Sprawozdanie z realizacji	7
Wprowadzenie	7
Ambasadorzy Lokalnej Partycypacji	8
Grupy dyskusyjne na Facebook	13
Proces preweryfikacji	19
Wnioski i rekomendacje	29
Podsumowanie	31

WPROWADZENIE

Niniejszy dokument stanowi **podsumowanie działań** zrealizowanych w ramach programu „Wspólne Projekty BO” będącego pilotażową ścieżką powstawania propozycji zadań w VII edycji budżetu obywatelskiego miasta Krakowa. Dokument zawiera również rekomendacje wobec przyszłych działań o zbliżonym zakresie wynikające z doświadczeń pilotażu.

Działania programu realizowane były **od lutego do kwietnia 2020**, w trakcie etapu kampanii informacyjno-edukacyjnej poprzedzającej moment składania propozycji zadań przez mieszkańców. Program „Wspólne Projekty BO” był **komplementarny wobec właściwego procesu organizacji budżetu obywatelskiego** miasta Krakowa. Skierowany był on do mieszkańców, potencjalnie zainteresowanych złożeniem propozycji zadań, a udział w nim był dobrowolny.

Celem programu było **przetestowanie nowych sposobów na organizację** prac nad składaniem wniosków przez mieszkańców oraz **zaadresowanie problemów tego etapu BO zidentyfikowanych w ramach badań ewaluacyjnych poprzednich edycji**.

Program „Wspólne Projekty” obejmował m.in. **powołanie społecznych Ambasadorów Lokalnej Partycypacji**, szkolenia Ambasadorów z innowacyjnych formuł prowadzenia spotkań z mieszkańcami oraz organizację procesu preweryfikacji pomysłów mieszkańców przez jednostki zajmujące się właściwą oceną zgodności wniosków z regulaminem BO.

Należy zaznaczyć, że w trakcie realizacji programu w Polsce **ogłoszono stan epidemii**, co wymogło wprowadzenie znacznych zmian do jego formuły i sposobu realizacji.

Kontekst

W ramach badań ewaluacyjnych VI edycji budżetu obywatelskiego zidentyfikowano **szereg problemów negatywnie wpływających na realizację celów** budżetu obywatelskiego oraz jego poszczególnych etapów. Znaczna ich część odnosiła się do pierwszego etapu BO, tj. „kampanii informacyjno-edukacyjnej mieszkańców” w trakcie, którego mieszkańcy opracowują propozycje zadań do budżetu obywatelskiego.

Zgodnie z tzw. „**teorią programu BO**” (dokumentem opracowanym w trakcie V edycji BO) cele tego etapu obejmują:

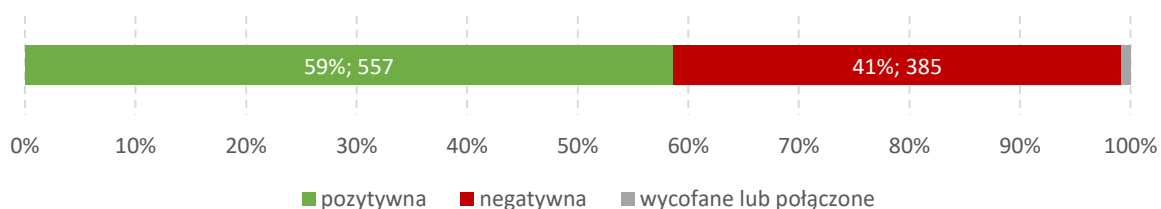
- ✓ zachęcenie mieszkańców do udziału w spotkaniach edukacyjno-promocyjnych,
- ✓ zachęcenie mieszkańców do składania propozycji zadań,
- ✓ poinformowanie mieszkańców o budżecie obywatelskim i jego zasadach,
- ✓ wsparcie mieszkańców w opracowaniu propozycji zadań,
- ✓ dyskusja nad potrzebami mieszkańców,
- ✓ podniesienie jakości składanych propozycji zadań,

- ✓ stworzenie przestrzeni do dialogu społecznego wśród mieszkańców,
- ✓ stworzenie przestrzeni do współpracy wnioskodawców między sobą,
- ✓ wzmocnienie lokalnych sieci społecznych,
- ✓ budowanie zaufania i relacji między mieszkańcami,
- ✓ identyfikowanie wspólnych potrzeb mieszkańców,
- ✓ stworzenie przestrzeni do dialogu pomiędzy radnymi dzielnicowymi a mieszkańcami.

Zidentyfikowane w ramach badań ewaluacyjnych **problemy związane z realizacją tych celów** to m.in.:

- ✓ **niska frekwencja** na spotkaniach z mieszkańcami organizowanych w ramach tego etapu,
- ✓ sprowadzenie spotkań **do roli spotkań konsultacyjnych**, tylko w nielicznych wyjątkach będących przestrzenią do dyskusji nad potrzebami dzielnicy,
- ✓ **potrzeba mieszkańców do kontaktu z innymi wnioskodawcami** i wzajemnego wsparcia,
- ✓ **bariera składania wniosków** związana z trudnością w opracowaniu jego zawartości przez mieszkańców,
- ✓ **potrzeba merytorycznego wsparcia mieszkańców** w przekładaniu ich pomysłów na wnioski spełniający regulamin BO oraz realizujący dobre praktyki w zakresie planowania inwestycji publicznych,
- ✓ **wysoki odsetek propozycji zadań zaopiniowanych negatywnie** w późniejszym etapie weryfikacji formalno-prawnej,
- ✓ znaczny odsetek **niedopracowanych propozycji zadań, trudnych do weryfikacji i późniejszej realizacji**,
- ✓ **ograniczony kontakt wnioskodawców z jednostkami weryfikującymi** – w praktyce odbywający się już na etapie weryfikacji, kiedy możliwości wprowadzania zmian w propozycje zadań są bardzo ograniczone,
- ✓ **brak przepływu wiedzy eksperckiej** między jednostkami miejskimi oraz wnioskodawcami.

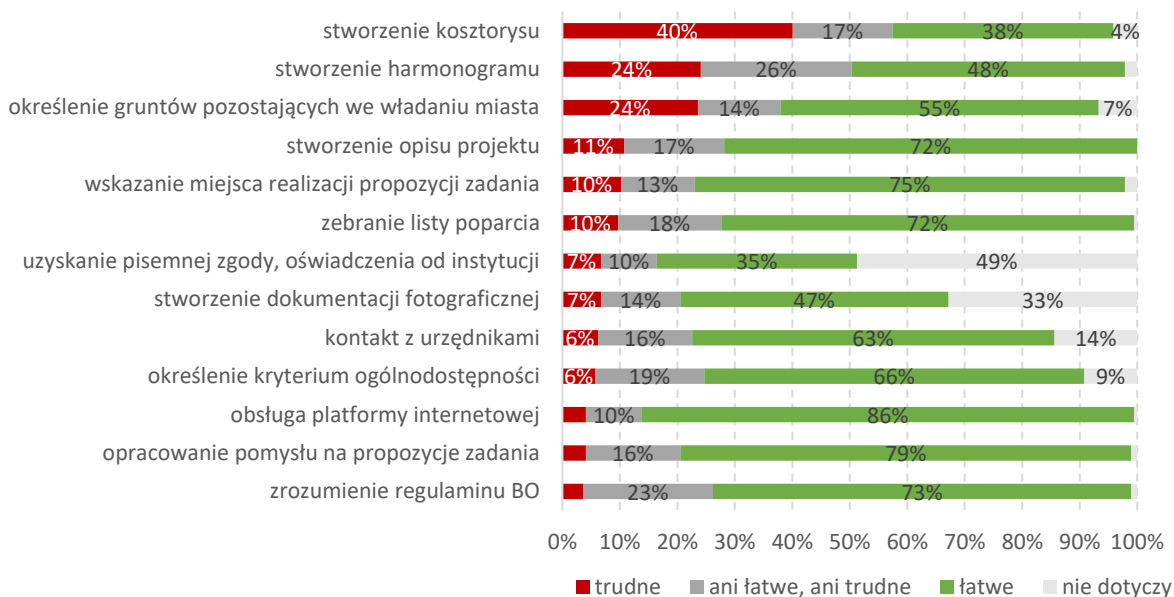
Rezultat weryfikacji

Źródło: raport ewaluacyjny VI edycji budżetu obywatelskiego miasta Krakowa.

Nieco ponad **40% propozycji zadań w roku 2019 zostało ocenionych negatywnie**, a ich autorzy zakończyli udział w budżecie obywatelskim na etapie weryfikacji.

Trudność opracowywania poszczególnych elementów propozycji zadania

Źródło: raport ewaluacyjny VI edycji budżetu obywatelskiego miasta Krakowa.

Wnioskodawcy poprzedniej edycji BO wskazywali **na trudności w opracowywaniu kosztorysu** (40%), harmonogramu (24%) oraz określeniu tego czy dane grunty pozostają we władaniu miasta (24%).

Podsumowując, wyniki badania ewaluacyjnego VI edycji BO miasta Krakowa wskazują na luki w modelu organizacji BO, których konsekwencją jest **brak dyskusji lokalnej** nad pomysłami na projekty BO, **brak mechanizmu systematycznego wsparcia merytorycznego** procesu opracowywania propozycji zadań oraz **niska jakość części składanych** propozycji zadań.

Cele

Celem programu „Wspólne Projekty BO” jest zaadresowanie części problemów opisanych wcześniej. Głównymi celami, które postawiono przed programem było:

- ✓ **doprowadzenie do dyskusji lokalnej** na temat potrzeb obszarów zamieszkania i zwiększenia liczby propozycji zadań opracowywanych wspólnie przez mieszkańców,
- ✓ **doprowadzenie do transferu wiedzy eksperckiej** między jednostkami miejskimi a wnioskodawcami jeszcze przed złożeniem propozycji zadania,
- ✓ **podniesienie jakości** składanych propozycji zadań oraz zmniejszenie odsetka negatywnych weryfikacji.

Założenia

Przy konstrukcji programu „Wspólne Projekty BO2020” przyjęto następujące założenia:

- ✓ **dyskusja w mniejszym obszarze niż dzielnica** będzie sprzyjać większemu zaangażowaniu mieszkańców i ułatwi lokalną promocję wydarzeń (szczególnie w przypadku dużych i zróżnicowanych obszarowo dzielnic),
- ✓ należy **wypracować warsztatową formułę** spotkań z mieszkańcami, która obejmie pracę grupową oraz umożliwi zapoznanie uczestników z potrzebami innych mieszkańców wyrażonych w badaniach społecznych oraz z aktualnie realizowanymi politykami miejskimi (transfer wiedzy o potrzebach szerszej społeczności),
- ✓ **organizatorów spotkań z mieszkańcami należy wesprzeć** w zakresie promocji, szkoleń z prowadzenia spotkań oraz organizacji miejsc do przeprowadzenia spotkań (transfer wiedzy o sposobach prowadzenia dyskusji),
- ✓ należy możliwie jak **najwcześniej zaangażować w proces wypracowywania propozycji zadań przedstawicieli jednostek miejskich** i umożliwić im przekazanie wiedzy, która pozwoli uniknąć późniejszej ich negatywnej weryfikacji (np. wynikającej ze sprzeczności z realizowanymi politykami, o których mieszkańcy nie wiedzą) (transfer wiedzy eksperckiej),
- ✓ **zaangażowanie aktywnych mieszkańców** w proces organizacji spotkań z mieszkańcami będzie miało pozytywny wpływ na frekwencję oraz ułatwi komunikację między potencjalnymi wnioskodawcami,
- ✓ zaplanowanie prac nad propozycjami zadań **w kilku etapach** pozwoli na przepływ informacji między wnioskodawcami oraz jednostkami miejskimi oraz umożliwi ich **krokowe modyfikowanie, ulepszanie i dostosowywanie do zgodności z regulaminem BO**.

Kształt programu

W ramach programu zaplanowano realizację wcześniej opisanych celów i założeń przez utworzenie **pilotażowej ścieżki wypracowywania propozycji zadań w VII edycji budżetu obywatelskiego miasta Krakowa**.

Założono, że **uczestnictwo w tej ścieżce jest dobrowolne** i wnioskodawcy bez przeszkód mogą składać propozycje zadań samodzielnie, bez udziału w zaplanowanych działaniach programu.

Opracowano **dwie ścieżki „Wspólnych Projektów”** – na potrzeby propozycji zadań dzielnicowych („Wspólne Projekty Dzielnicowe”) oraz ogólnomiejskich („Wspólne Projekty Miejskie”).

Ścieżka „**Wspólne Projekty Dzielnicowe**” składała się z następujących etapów:

1. W pierwszej kolejności zaplanowano **zaproszenie do współpracy aktywnych mieszkańców i podjęcie przez nich roli Ambasadorów Lokalnej Partycypacji**, osób które będą organizować dyskusję lokalną z mieszkańcami swoich okolic zamieszkania.
2. Ambasadorzy Lokalnej Partycypacji mieli zostać przyporządkowani do wybranych obszarów Krakowa, mniejszych niż dzielnice.
3. **Ambasadorzy Lokalnej Partycypacji mieli uczestniczyć w cyklu szkoleń**, w których miała zostać przedstawiona propozycja formuły spotkań z mieszkańcami, uwzględniająca rozmowy o potrzebach obszaru zamieszkania, zapoznania się z materiałami dodatkowymi (wyniki badań, miejskie plany zagospodarowania przestrzennego, strategię miejskie, plany rad dzielnic).
4. Następnie **Ambasadorzy Lokalnej Partycypacji** mieli przeprowadzać spotkania z mieszkańcami, których efektem miało być wypracowanie tzw. „fiszek projektowych”, czyli wstępnych pomysłów na propozycję zadania, które zostałyby ocenione przez jednostki miejskie.
5. **Fiszki projektowe** miały zostać poddane tzw. preweryfikacji, czyli ocenie prawdopodobieństwa spełnienia zapisów regulaminu BO. Jednostki miejskie przygotowujące preweryfikację miały przygotować materiały dodatkowe dla pomysłodawców zawierające dobre praktyki w projektowaniu inwestycji i przedsięwzięć przewidzianych przez pomysłodawców.
6. Miały zostać zorganizowane warsztaty pomysłodawców, Ambasadorów Lokalnej Partycypacji oraz przedstawicieli jednostek miejskich w trakcie, których dopracowywano by propozycje zadań przy wsparciu miejskich ekspertów. Wspólne warsztaty miały też pomóc w **sieciowaniu pomysłodawców i łączeniu podobnych pomysłów**.
7. W efekcie warsztatów miały być składane propozycje zadań.

Ścieżka „Wspólne Projekty Miejskie” zakładała podobny przebieg, przy czym propozycje zadań miały być wypracowywane **w trzech kolejnych warsztatach z jednostkami miejskimi**.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI

Wprowadzenie

Zgodnie z planem w ramach programu zrealizowano następujące zadania:

- ✓ przeprowadzono **rekrutację Ambasadorów Lokalnej Partycypacji**,
- ✓ opracowano **formułę spotkań z mieszkańcami** wraz z materiałami warsztatowymi,
- ✓ przeprowadzono **cykl dwóch szkoleń** dla Ambasadorów Lokalnej Partycypacji.

Moment, w którym Ambasadorzy Lokalnej Partycypacji mieli rozpocząć spotkania osobiste z mieszkańcami zbiegł się z ogłoszeniem stanu epidemicznego w Polsce, dlatego też zdecydowano się na zmianę formuły programu:

- ✓ dyskusję nad propozycjami zadań przeniesiono ze spotkań osobistych na specjalnie **utworzone do tego celu grupy dyskusyjne na Facebook**,
- ✓ zrezygnowano z osobistych warsztatów z jednostkami miejskimi na rzecz **pisemnej informacji zwrotnej udzielanej przez te jednostki** (tzw. preweryfikacja).

Grupy Facebook, dla łatwiejszej komunikacji i zarządzania, **utworzono dla obszaru dzielnic**, rezygnując tym samym z założenia realizacji dyskusji w mniejszych obszarach.

Do momentu ogłoszenia stanu epidemicznego Ambasadorzy Partycypacji Lokalnej przeprowadzili jednostkowe spotkania osobiste, a fiszki na nich wypracowane zostały umieszczone na grupach Facebook.

Ambasadorzy Lokalnej Partycypacji

PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ

W ramach programu „Wspólne Projekty” **utworzono rolę Ambasadorów Lokalnej Partycypacji**. Ambasadorem mógł zostać każdy zainteresowany mieszkaniec Krakowa.

Ambasadorzy Lokalnej Partycypacji po ustaniu ograniczeń związanych z zagrożeniem epidemiologicznym, zostaną również przeszkoleni **z innych narzędzi partycypacyjnych niż budżet obywatelski** (Inicjatywa Lokalna, konsultacje społeczne).

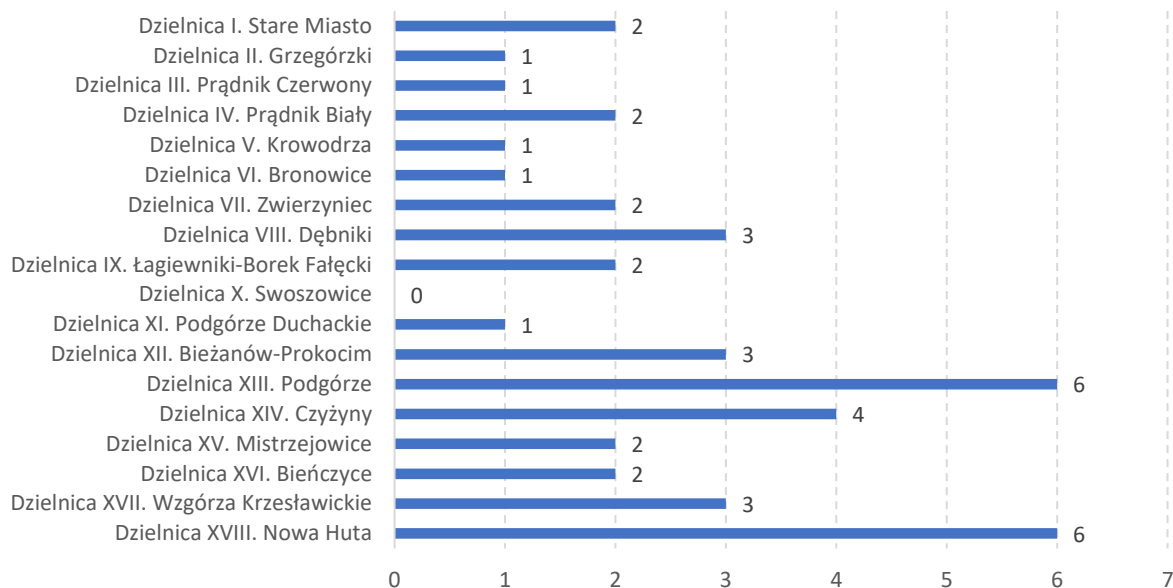
Rekrutację Ambasadorów Lokalnej Partycypacji prowadzono poprzez:

- ✓ informację na stronie budżetu obywatelskiego miasta Krakowa,
- ✓ informację w mediach społecznościowych,
- ✓ mailing skierowany do wnioskodawców z zeszłych edycji BO.

W rezultacie do współpracy zaproszono **34 Ambasadorów Lokalnej Partycypacji**.

Zakres działania Ambasadorów Lokalnej Partycypacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie zgłoszeń.

Ambasadorzy Lokalnej Partycypacji wskazywali **obszar działania**, którym byli zainteresowani. Jeden Ambasador mógł wskazać więcej niż jeden obszar działania.

Z wyjątkiem dzielnicy X Swoszowice, do każdej dzielnicy został **przyporządkowany przynajmniej jeden Ambasador Lokalnej Partycypacji**. W przypadku dzielnicy XIII Podgórze i dzielnicy XVIII Nowa Huta przyporządkowano sześciu Ambasadorów.

Zorganizowano **dwa szkolenia dla Ambasadorów**. Pierwsze szkolenie miało charakter informacyjny i organizacyjny. W trakcie drugiego szkolenia przedstawiano propozycje formuły spotkań osobistych, materiały warsztatowe oraz przeprowadzono pokazowe warsztaty z dyskusją lokalną.

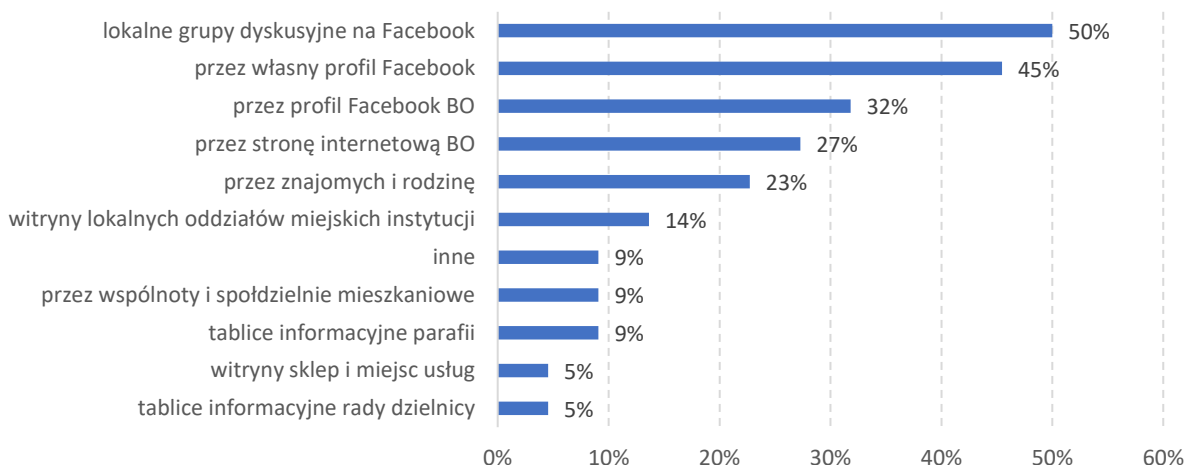
Dla Ambasadorów przygotowano następujące materiały szkoleniowe:

- ✓ udostępniono platformę „**Bank Pomysłów**”, w której mieszkańcy mogli sugerować pomysły na propozycje zadań,
- ✓ przygotowano **zestaw warsztatowy zawierający propozycje zadań**, które rekomendowały osoby głoszące w zeszłej edycji zebrane w trakcie badań ewaluacyjnych (w formie wyciętych kartek do pracy warsztatowej polegającej na ich grupowaniu, priorytetyzowaniu),
- ✓ przygotowano **zestaw prezentacji i dodatkowych dokumentów** (m.in. Strategia Rozwoju Krakowa, lista instytucji lokalnych potencjalnie dysponujących lokalami do spotkań, sugestie wobec lokalnych sposobów promocji spotkań osobistych),

- ✓ **przygotowano zestaw gadżetów BO** do rozdawania w trakcie spotkań z mieszkańcami.

Przed ogłoszeniem stanu epidemicznego Ambasadorzy wskazywali terminy i miejsca **przeprowadzania spotkań, które były ogłaszane** na stronach BO oraz w profilach społecznościowych BO. Rozesłano również mailing do osób głosujących z poprzednich lat informujący o możliwości udziału w spotkaniach osobistych.

Sposoby promocji spotkań osobistych

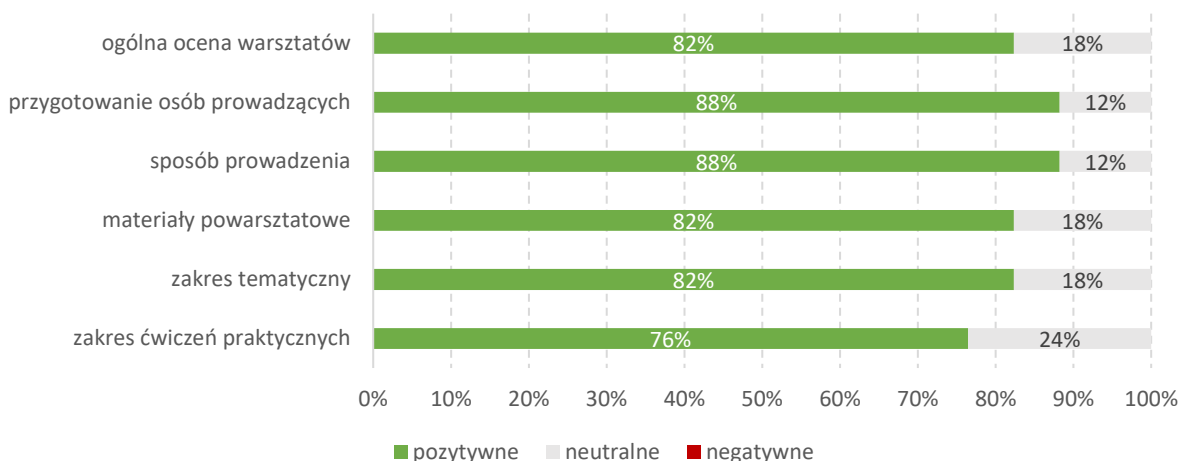

Źródło: ankiety ewaluacyjne z Ambasadorami (N22).

Zdecydowana większość działań promocyjnych Ambasadorów **prowadzona była przez Internet**.

OCENA DZIAŁAŃ

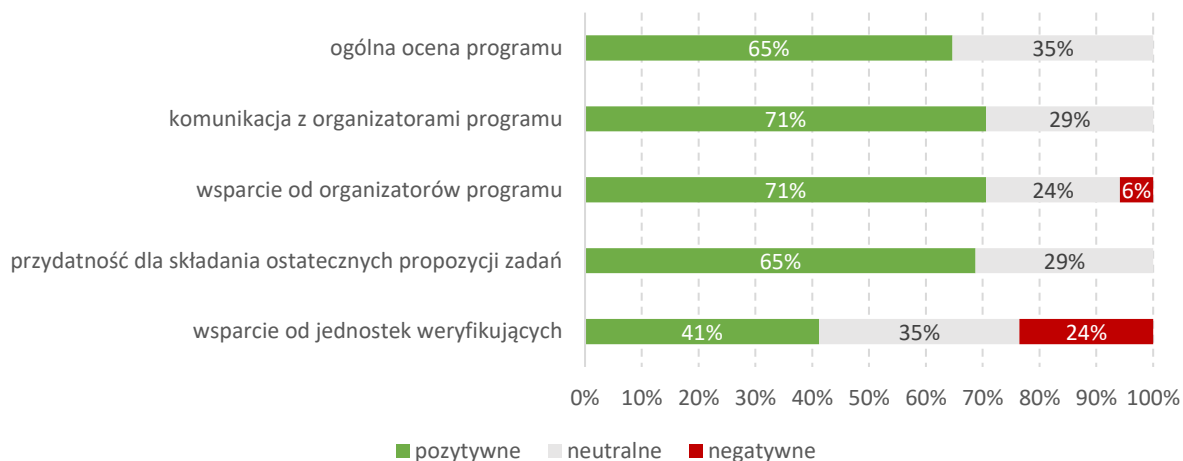
Ocena szkoleń dla Ambasadorów Lokalnej Partycypacji

Źródło: ankiety ewaluacyjne z Ambasadorami (N22).

Zdecydowana większość Ambasadorów Lokalnej Partycypacji **pozytywnie oceniła warsztaty**, w których brali udział (82%). Najwięcej ocen neutralnych dotyczyło zakresu ćwiczeń praktycznych (24%).

Ocena programu przez Ambasadorów Lokalnej Partycypacji

Źródło: ankiety ewaluacyjne z Ambasadorami (N22).

Blisko dwie trzecie Ambasadorów **oceniło program pozytywnie** (65%), pozostali udzielili oceny neutralnej. Najwięcej negatywnych ocen dotyczyło zakresu wsparcia od jednostek weryfikujących (24%) oraz od organizatorów programu (6%).

WNIOSKI

- 1. Koncepcja Programu „Wspólne Projekty”, przygotowane materiały i warsztaty zostały pozytywnie ocenione przez Ambasadorów Lokalnej Partycypacji. Ze względu na zagrożenie epidemiologiczne nie udało się sprawdzić w praktyce nowej formuły spotkań mieszkańców i konsultacji projektów z urzędnikami.**

Blisko dwie trzecie Ambasadorów oceniło program pozytywnie (65%), pozostali udzielili oceny neutralnej.

Poniżej znajdują się wybrane opinie uczestników programu:

- ✓ *„Formuła była opracowana bardzo dobrze, ale niestety wszystko pokrzyżowała epidemia. Na właściwą ocenę oraz propozycje zmian w formule przyjdzie czas, gdy "Wspólne Projekty" odbędą się w pełnym zakresie, czyli niestety za rok” (ALP).*
  - ✓ *„Wszystko było perfekcyjnie przygotowane podczas warsztatów, a atmosfera na spotkaniu była wspólna. Mam nadzieję, do zobaczenia za rok!” (ALP).*
  - ✓ *„Nie bardzo rozumiem formułę Wspólnych Projektów. Te przy których współpracowałem w większości przygotowane były przez 2-3 osoby, które z reguły już wcześniej się znali. Epidemia uniemożliwia zrobienie spotkania z "burzą mózgow” dla większej grupy osób zaangażowanych w działania społeczne. Być może takie spotkania wygenerowałyby faktycznie "Wspólne Projekty”” (ALP).*
  - ✓ *„Ograniczenia związane z pandemią nie pozwoliły na bezpośrednie omawianie projektów z mieszkańcami. Grupy starszych osób (nie uczestniczące w dyskusji w social mediach) zostały w dużej mierze wykluczone w dostępie do pełnej informacji. Najlepsze projekty wykluwają się w dyskusji, sporach i wymianach poglądów a tego w br. zabrakło” (wnioskodawca).*
- 2. W bardzo krótkim okresie do współpracy przy projekcie udało zaprosić się 34 aktywnych mieszkańców, którzy zaangażowali się w proces organizacji BO. Wykazali oni także dużą chęć do poszerzania swojej wiedzy o mieście, animacji społecznej i angażowania się we współtworzenie BO.**
  - 3. Obecna liczba ALP, nie pozwala na organizację zakładanej liczby spotkań z mieszkańcami na obszarze mniejszym niż dzielnica.**
  - 4. Ambasadorzy Lokalnej Partycypacji zgłaszają potrzebę większego wsparcia od organizatorów w organizacji procesu.** Najwięcej negatywnych ocen w ankietach

przeprowadzonych wśród ALP dotyczyło zakresu wsparcia od jednostek weryfikujących (24%) oraz od organizatorów programu (6%).

Poniżej znajdują się wybrane potrzeby zgłaszane przez uczestników:

- ✓ *„Organizacja wspólnych rozmów dla grona ambasadorów – w celu wymiany doświadczeń i wsparcia mniej doświadczonych” (ALP).*
- ✓ *„Dedykowane adresy mailowe dla Ambasadorów do kontaktu z mieszkańcami. Więcej szkoleń praktycznych, szczególnie dla osób z małym doświadczeniem w prowadzeniu spotkań grupowych” (ALP).*
- ✓ *„Brak smyczek z logiem i nazwą "Budżet Obywatelski miasta Krakowa 2020"; brak żelowych długopisów, które piszą na każdej powierzchni; brak oficjalnych identyfikatorów „Ambasador Lokalnej Partycypacji” (np. przy zbieraniu podpisów w parkach osoba zbierająca podpisy jest lepiej rozpoznawalna i wzbudzająca zaufanie)” (ALP).*
- ✓ *„Na minus – w grupie "Ambasador" mało aktywności, dłuższe czekanie na odpowiedzi, mało wymiany know-how, przekierowywanie i odsyłanie do pisania na maila; trochę mijano się to z celem, bo kilka osób pisało w tym samym temacie - grupa powinna być forum wzajemnego uczenia się i wymiany wiedzy dla wszystkich, co ogranicza czas na formalności mailowe” (ALP).*
- ✓ *„Wnioski z przygotowań na przyszły rok to: wskazane w materiałach instytucje np. biblioteki -jako miejsca spotkań z mieszkańcami - nie zawsze mają możliwości lokalowe, czasowe (niemożliwym staje się organizacja spotkań o 18.00 lub później albo w sobotę); brak zainteresowania organizacją spotkań ze strony dzielnicowej Komisji BO (np. nie udostępnianie ambasadorom tematów zgłaszanych radnym a mogących być tematami projektów); (...) brak koordynacji spotkań (np. jedna grupa umawia się na spotkania z ambasadorem i przedstawicielem komisji BO a do niektórych grup nikt nie dociera)” (ALP).*
- ✓ *„Osoby uczestniczące w dyskusjach online czasem zadawały Ambasadorom pytania, które dotyczyły kwestii, w jakich Ambasador nie posiadał kompetencji” (ALP).*

Grupy dyskusyjne na Facebook

PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ

18

320

306

grup dyskusyjnych	postów moderatorów	postów członków
766 członków	642 reakcji	1 065 komentarzy

Po ogłoszeniu stanu epidemicznego postanowiono **przenieść dyskusję nad pomysłami mieszkańców do grup dyskusyjnych Facebook.**

Utworzono 18 grup dyskusyjnych oraz osobną grupę organizacyjną dla Ambasadorów Lokalnej Partycypacji. Grupy były moderowane wspólnie przez organizatorów programu oraz Ambasadorów Lokalnej Partycypacji.

Przyjęto model, w którym dyskusja odbywała się **pod postami organizatorów** oraz postami **dotyczącymi poszczególnych fiszek z pomysłami.**

Rekrutacje członków do grup dyskusyjnych przeprowadzono poprzez:

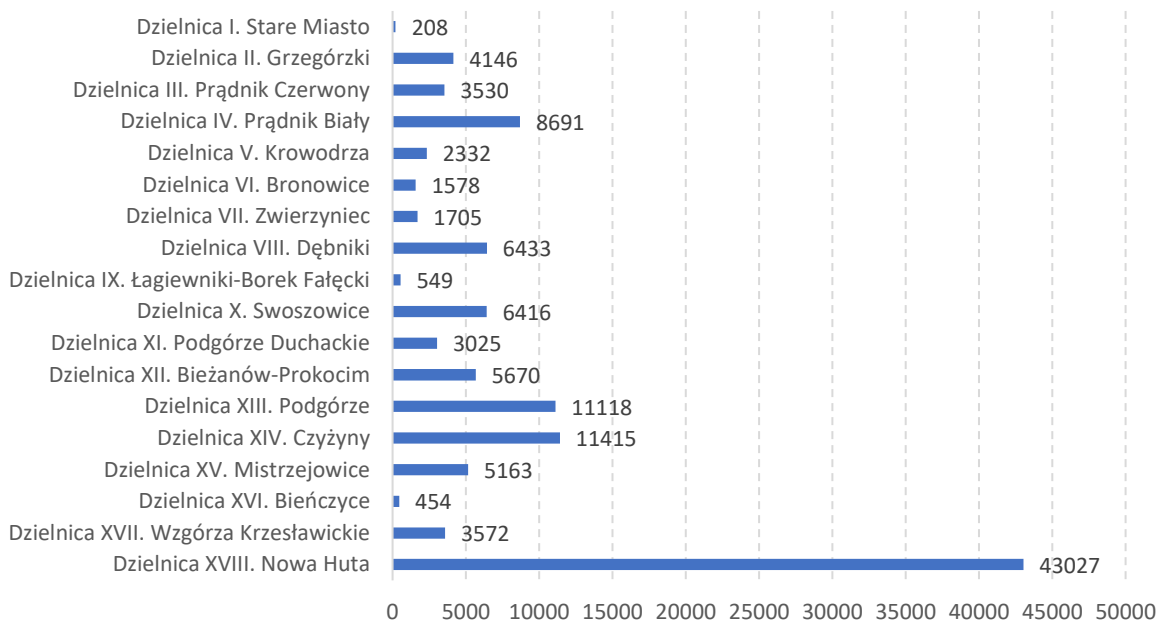
- ✓ informacje na stronie budżetu obywatelskiego miasta Krakowa,
- ✓ informacje w mediach społecznościowych,
- ✓ mailing skierowany do osób głosujących z zeszłych edycji BO,
- ✓ promocję grup w grupach lokalnych dzielnic i osiedli.

Na potrzeby rekrutacji stworzono bazę grup lokalnych, które gromadziły mieszkańców poszczególnych obszarów Krakowa (dzielnic, osiedli, ulic). Zidentyfikowano:

- ✓ **106 grup lokalnych** gromadzących, według ich statystyk, **119 032 członków**,
- ✓ **17 stron lokalnych** gromadzących, według ich statystyk, **34 874 osób śledzących.**

Rekrutacja prowadzona była w części tych grup, **za zgodą ich administratorów.**

Liczebność grup lokalnych (baza rekrutacji)

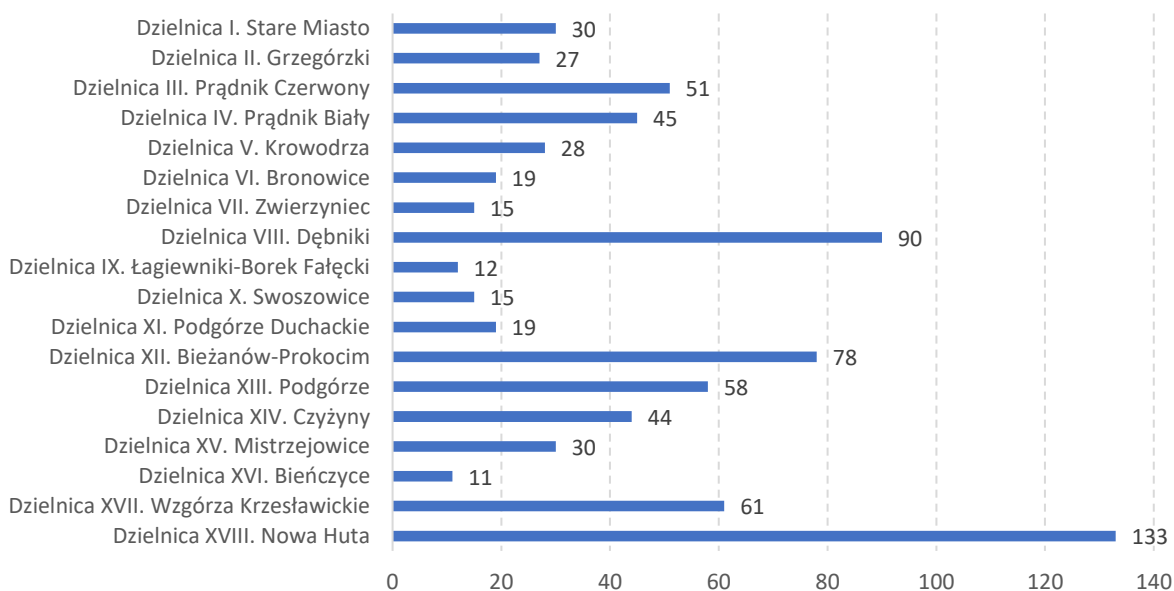

Źródło: opracowanie własne.

Najliczniejsze grupy lokalne zidentyfikowano w związku z obszarem Nowej Huty.

W rezultacie rekrutacji w grupach utworzonych na potrzeby „Wspólnych Projektów” **zebrano 766 członków** (w tym Ambasadorów, bez organizatorów).

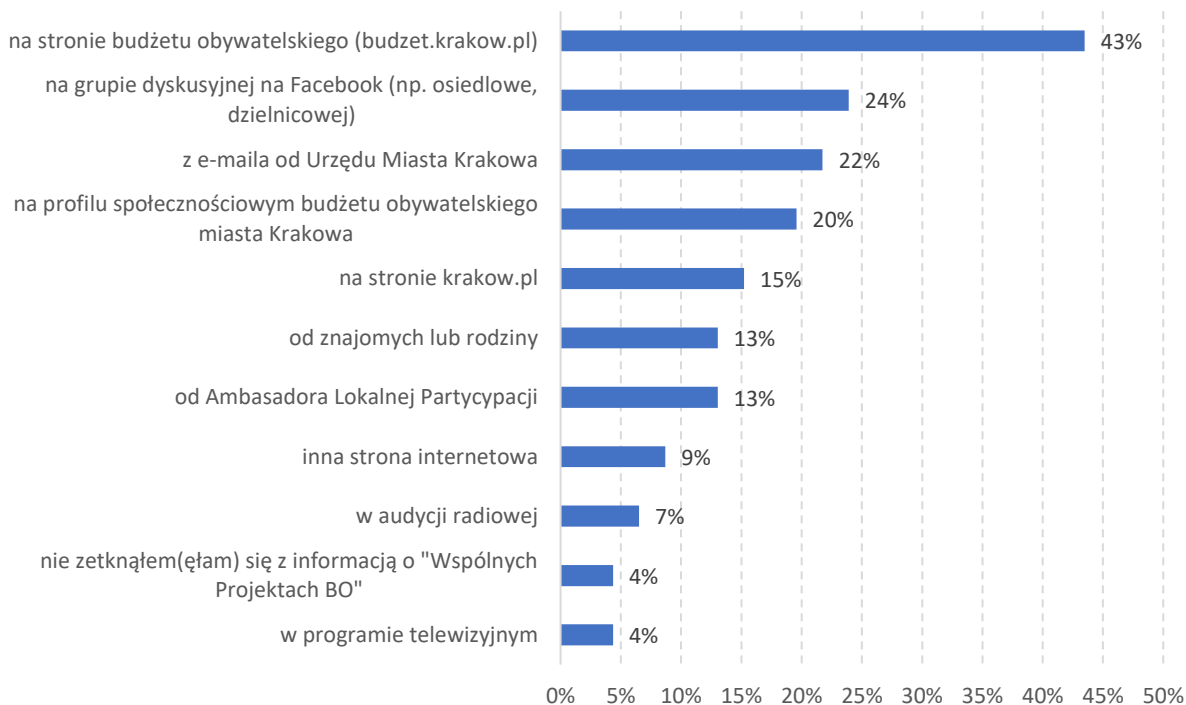
Liczba członków grup dyskusyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Najliczniejsze grupy związane były z dzielnicą XVIII Nowa Huta (133 osoby), dzielnicą VIII Dębniki (90 osób) oraz dzielnicą XII Bieżanów-Prokocim (78 osób).

Źródła wiedzy o programie

Źródło: ankiety ewaluacyjne z uczestnikami programu (N46).

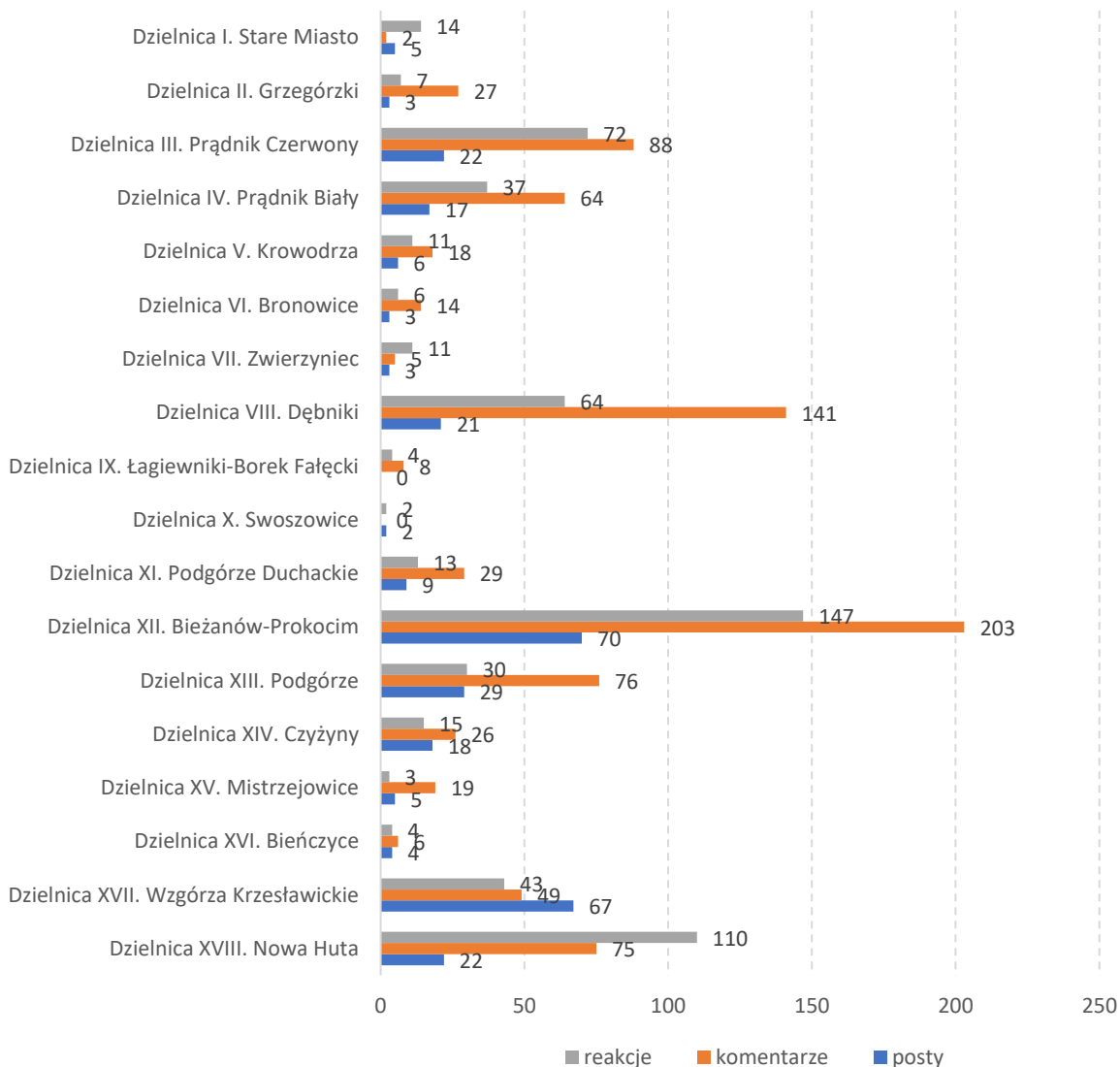
Uczestnicy programu najczęściej dowiadywali się o nim ze strony BO (43%), z grup lokalnych grup dyskusyjnych (24%) oraz z mailingu UMK (22%).

Organizatorzy programu umieścili na grupach łącznie **320 postów związanych z etapami programu** lub zachęcającymi do dyskusji (w tym też zmiany statusów grupy, udostępnianie materiałów).

Mieszkańcy oraz Ambasadorzy umieścili na grupach **łącznie 306 postów** związanych z ich pomysłami zawierającymi fiszki projektowe oraz inne materiały.

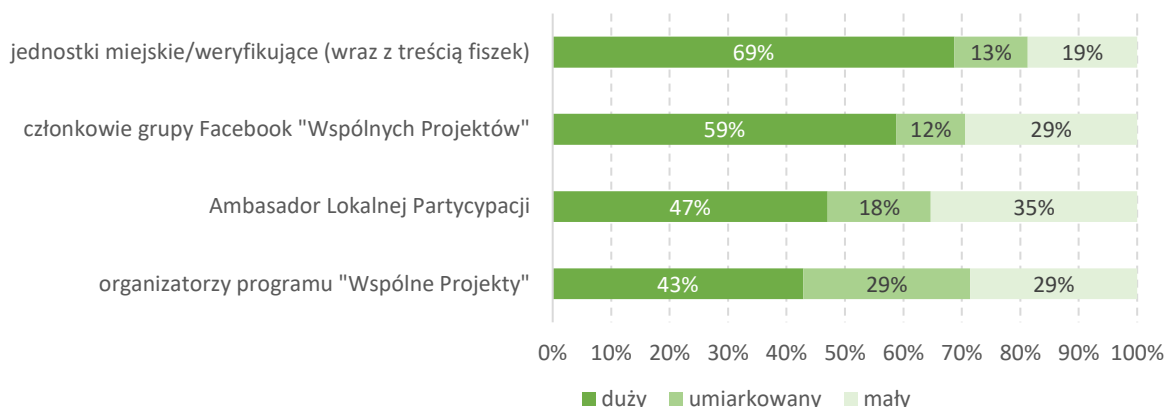
Aktywność grup dyskusyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Najaktywniejsze były grupy związane z dzielnicami: XII. Bieżanów-Prokocim (70 postów), XVII. Wzgórza Krzesławickie (67 postów). Część grup nie była aktywna lub przejawiała niską aktywność.

Wsparcie ze strony innych uczestników "Wspólnych Projektów"

Źródło: ankieta ewaluacyjna z uczestnikami programu (N18).

Uczestników programu zapytano **w jakim stopniu skorzystali ze wsparcia innych osób**. Jako uczestnika, z którego pomocy skorzystano w bardzo dużym lub raczej dużym najczęściej wskazywano przedstawicieli jednostek miejskich (82%) oraz członków grupy FB „Wspólnych Projektów” (71%).

WNIOSKI

- Dyskusje online oparte o media społecznościowe, wskazały na potencjał wykorzystania tej metody jako uzupełnienia spotkań osobistych mieszkańców – pozwalały uczestnikom na wzajemną ocenę pomysłów, wymianę sugestii i dawały możliwość poznania się wnioskodawców i wzmacniania więzi społecznych. Grupy dyskusyjne „Wspólnych Projektów” na FB umożliwiły także zadawanie pytań związanych z BO.**
- Stan epidemiczny wymógł przeniesienie dyskusji do Internetu. Przy tej okazji zidentyfikowano znaczny potencjał naturalnie funkcjonujących lokalnych grup dyskusyjnych, które mogą być istotnym medium komunikacji z mieszkańcami w przyszłości. Jednocześnie zabieg ten wykluczył z dyskusji część osób nie korzystających z Internetu.**
- Grupy FB Wspólnych Projektów były zróżnicowane pod względem liczby i aktywności członków. Część grup nie była aktywna lub przejawiała niską aktywność.**

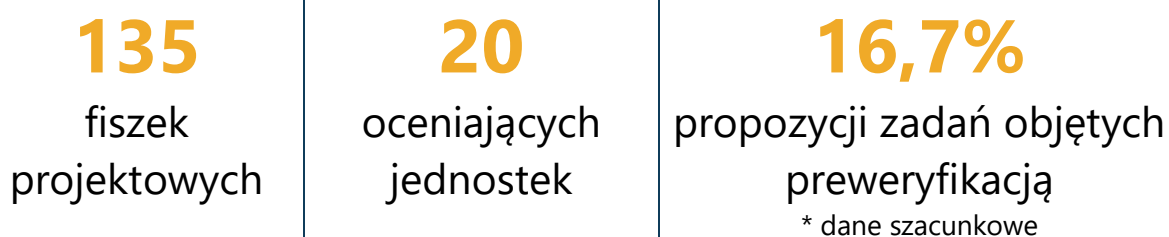
Poniżej znajdują się wybrane wypowiedzi członków programu:

- ✓ *„Trudno przełamać tzw. "pierwsze lody" 2. Projekty mogłoby tworzyć więcej osób, często wyglądało to tak, że pojedyncza osoba od razu wrzucała fiszkę, bez żadnych poprzednich pytań czy dyskusji” (ALP).*

- ✓ „Kompletnie pasywna grupa na FB. Zero dyskusji. 10 członków. Tymczasem na osiedlowej - 350. Próbowałem zachęcać sąsiadów by dołączyli, ale za późno dotarła informacja o tych grupach” (ALP).
- ✓ „Na plus w grupach dzielnicowych - szybkie odpowiedzi ze strony UMK” ALP.

Proces preweryfikacji

PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ

Zgodnie z założeniami programu efektem końcowym prac mieszkańców w ramach dyskusji lokalnej będzie **wypracowanie fizek projektowych**, które zostaną poddane wstępnej ocenie przez jednostki miejskiej (tzw. preweryfikacja).

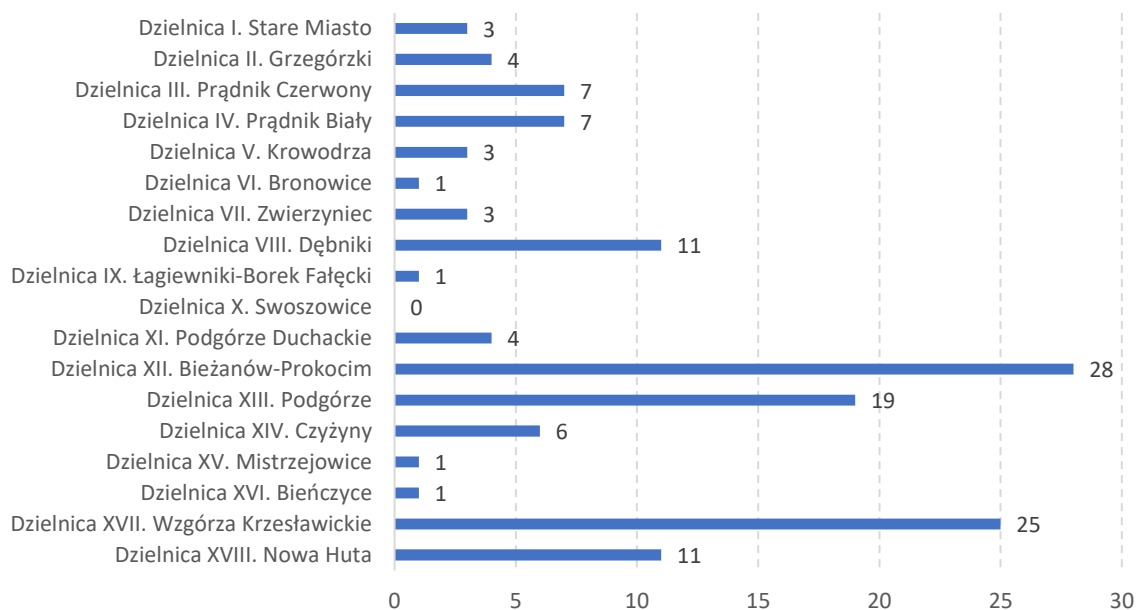
Szablon **fizki projektowej** obejmował:

- ✓ tytuł projektu,
- ✓ opis lokalnej potrzeby, którą realizuje projekt,
- ✓ planowaną kategorię produktową (np. zieleń),
- ✓ planowaną lokalizację,
- ✓ opis projektu,
- ✓ dodatkowe informacje (w tym kosztorys u harmonogram),
- ✓ pytania do jednostek miejskich.

Fizka projektowa miała być na tyle **zbliżona do wniosku propozycji zadania**, żeby możliwa była ocena ryzyka niespełnienia poszczególnych kryteriów zgodności regulaminem będących podstawą późniejszej właściwej weryfikacji formalno-prawnej.

Mieszkańcy opracowali łącznie **135 fizek projektowych**. Zakładając, że każda fizka projektowa przełożyła się na wniosek propozycji zadania, stanowi to **16,7% złożonych finalnie propozycji zadań** (135 z 807). Na etapie tworzenia niniejszego dokumentu niemożliwe było jeszcze precyzyjne powiązanie fizek z wnioskami – będzie to zadanie ewaluacji całego procesu BO.

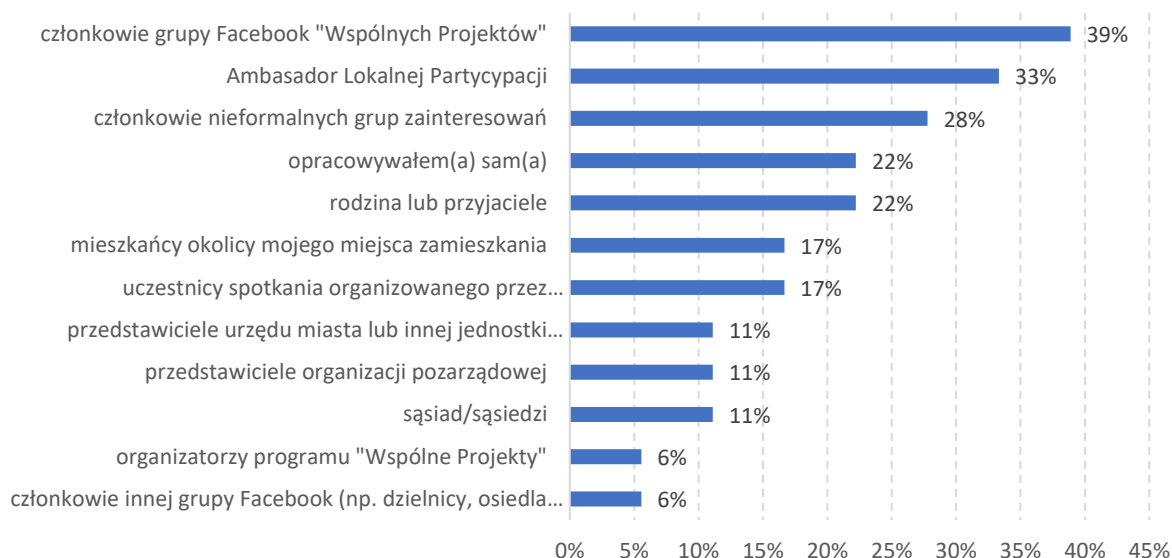
Liczba złożonych fiszek na dzielnicę

Źródło: opracowanie własne.

Najwięcej fiszek projektowych złożono w związku z dzielnicami: XII. Bieżanów-Prokocim (28) oraz XVII. Wzgórza Krzesławickie (25).

Uczestnicy opracowywania fiszek projektowych

Źródło: ankieta ewaluacyjna z uczestnikami programu (N18).

Pomysłodawców fiszek projektowych pytano w ankiecie ewaluacyjnej o to, **kto uczestniczył w ich opracowywaniu**. Najczęściej wskazywano pozostałych członków grupy FB (39%), Ambasadorów Lokalnej Partycypacji (33%) oraz członków nieformalnych grup zainteresowań (28%).

Fiszki projektowe zostały przekazane do jednostek miejskich, których zadaniem było opracowanie informacji zwrotnej (tzw. preweryfikacji). **Szablon informacji zwrotnej** obejmował:

- ✓ **dane kontaktowe** do jednostki miejskiej (na potrzeby indywidualnych konsultacji),
- ✓ **ocenę ryzyka** niespełnienia jednego z 12 kryteriów zgodności z regulaminem BO,
- ✓ **uzasadnienie** powyższej oceny oraz **rekomendacje zmian**, które umożliwią doprowadzenie pomysłu do zgodności z regulaminem BO (a więc pozytywną weryfikację),
- ✓ **dotatkowe uwagi i rekomendacje jednostki miejskiej**,
- ✓ **odpowiedzi na pytania pomysłodawców**.

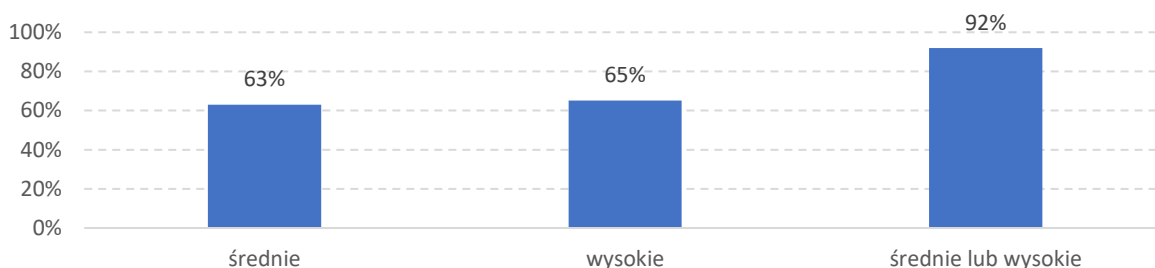
Ocena ryzyka obejmowała następujące **kryteria zgodności z regulaminem BO**:

Paragraf w regulaminie	Opis w fiszce	Zapis regulaminu
§1	Zadanie własne gminy lub powiatu	<i>Ze środków budżetu obywatelskiego finansowane są projekty zgłaszane przez mieszkańców, należące do zadań własnych gminy lub zadań własnych powiatu, z zastrzeżeniem § 17 ust. 1.</i>
§2	Jednoroczny cykl realizacji	<i>Realizacja projektów w ramach budżetu obywatelskiego odbywa się w cyklu jednorocznym na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych.</i>
§3	Uwzględnienie uniwersalnego projektowania	<i>Zgłoszone projekty powinny uwzględniać – o ile jest to możliwe – uniwersalne projektowanie, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. poz. 1696).</i>
§17.1.1	Kryterium ogólnodostępności	<i>(...) których efekty nie spełniają kryterium ogólnodostępności;</i>
§17.1.2	Zgodność z limitami finansowymi	<i>(...) których wymagany budżet całkowity na realizację jest niezgodny z limitami finansowymi wskazanymi w § 13 ust. 2 do 3 regulaminu;</i>
§17.1.3	Koszty utrzymania rocznego poniżej 20%	<i>(...) które, w przypadku projektów, których szacunkowy koszt realizacji przekracza 20 tys. zł, po realizacji generowałyby roczne koszty utrzymania wyższe niż 20% wartości projektu;</i>
§17.1.4	Brak sprzeczności z obowiązującymi planami i politykami	<i>(...) które w dniu zgłoszenia stoją w sprzeczności z obowiązującymi w mieście planami, politykami, strategiami, programami i innymi uchwałami Rady i zarządzeniami Prezydenta;</i>
§17.1.5	Zgoda instytucji współpracującej	<i>(...) które wymagają współpracy instytucjonalnej, jeżeli osoby odpowiedzialne za kierowanie daną instytucją nie przedstawiły wyraźnej, pisemnej gotowości do współpracy w formie oświadczenia;</i>
§17.1.6	Brak sprzeczności z przepisami prawa (w tym mpzp)	<i>(...) które naruszałaby obowiązujące przepisy prawa, w szczególności przepisy miejscowych planów</i>

		zagospodarowania przestrzennego, prawa osób trzecich, w tym prawa własności;
§17.1.7	Grunty należące i pozostające we władaniu miasta	(...) które są planowane do realizacji na gruntach nie należących i nie pozostających we władaniu Miasta;
§17.1.8	Realizacja całości zadania	(...) które zakładają realizację jedynie części zadania - wykonanie wyłącznie projektu przedsięwzięcia bez uwzględnienia środków na realizację lub zabezpieczają środki wyłącznie na realizację bez uwzględnienia środków na projekt;
§17.1.9	Wymagające uchwały Rady	(...) które wymagają podjęcia przez Radę uchwały, o której mowa w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, chyba że na realizację takiego zadania została już podjęta taka uchwała.

Jednostki weryfikacyjne miały za zadanie **ocenić ryzyko niespełnienia tych zapisów na skali**: „nie dotyczy”, „wysokie ryzyko”, „średnie ryzyko”, „niskie ryzyko”, „brak ryzyka”, „niewystarczające dane”.

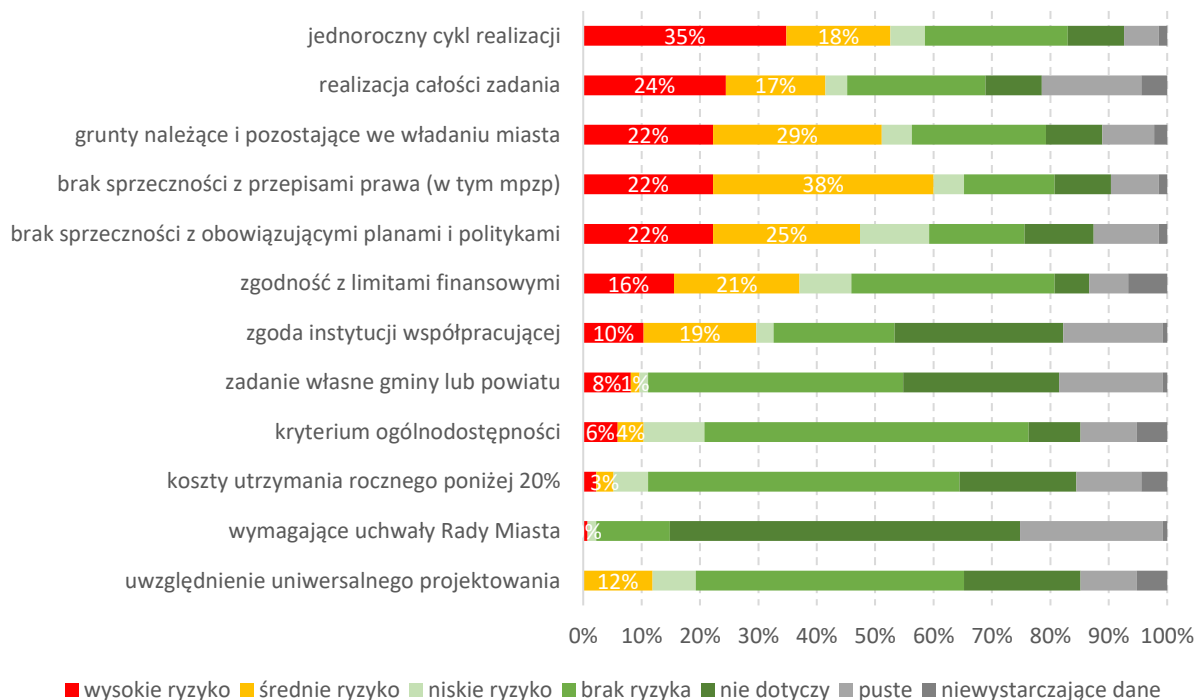
Odsetek fiszek, w których wskazano przynajmniej jedno ryzyko

Źródło: opracowanie własne.

W zdecydowanej większości fiszek wskazano **przynajmniej na jedno średnie lub wysokie ryzyko** niespełnienia jednego z kryteriów weryfikacji (92%). W przypadku 63% fiszek wskazano **przynajmniej jedno wysokie ryzyko**.

Ocena ryzyka niespełnienia zapisów regulaminu BO

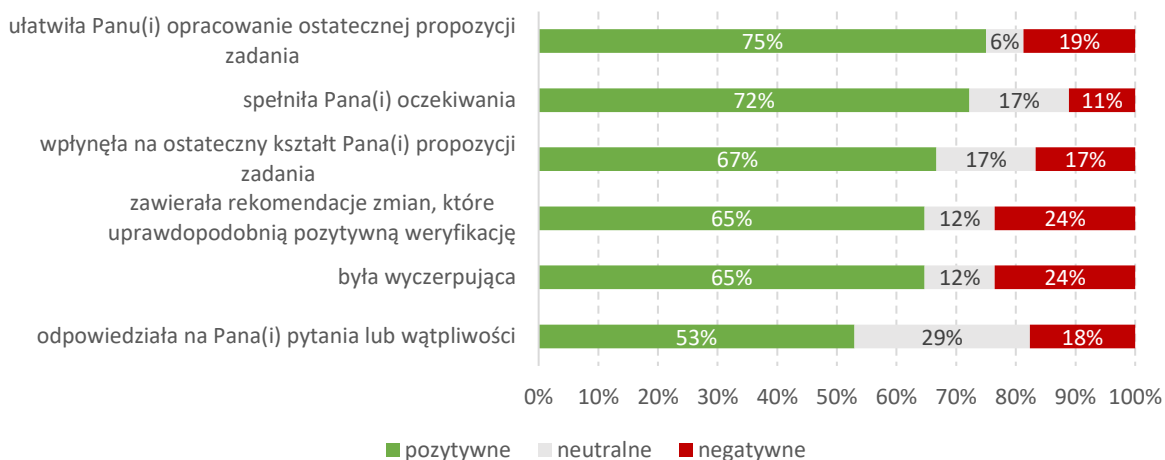

Najczęściej wysokie ryzyko niespełnienia regulaminu BO wskazywano w odniesieniu do: **jednorocznego cyklu realizacji** (35%), **realizacji całości zadania** (24%), **przynależności i władania gruntu przez gminę** (22%), **braku sprzeczności z przepisami prawa** (w tym mpzp) (22%) **oraz braku sprzeczności z obowiązującymi planami i politykami miejskimi** (22%).

Przykładowo **do ZDMK wpłynęło do oceny 36 fiszek projektowych**, z czego 28 fiszek dotyczyło zadań inwestycyjnych, a 8 fiszek zadań bieżących (remontowych). Wśród zadań inwestycyjnych aż 21 było takich, gdzie kryterium dot. jednorocznego cyklu realizacji obarczone było wysokim ryzykiem lub nie było możliwości realizacji zadania w cyklu jednorocznym. Z 28 zadań inwestycyjnych w 20 oprócz niespełnienia kryterium jednoroczności, występowało dodatkowe wysokie ryzyko negatywnej weryfikacji z uwagi na niezgodność z zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, własności terenu, przepisy prawa. Tylko dwa zadania inwestycyjne uznano jako ewentualnie możliwe do realizacji w cyklu jednorocznym. Spośród 8 fiszek związanych z zadaniami bieżącymi (remontowymi) wg wstępnej weryfikacji 3 zadania uznano za niemożliwe do realizacji. Dla 5 projektów zasugerowano zmianę zakresu rzeczowego.

OCENA DZIAŁAŃ

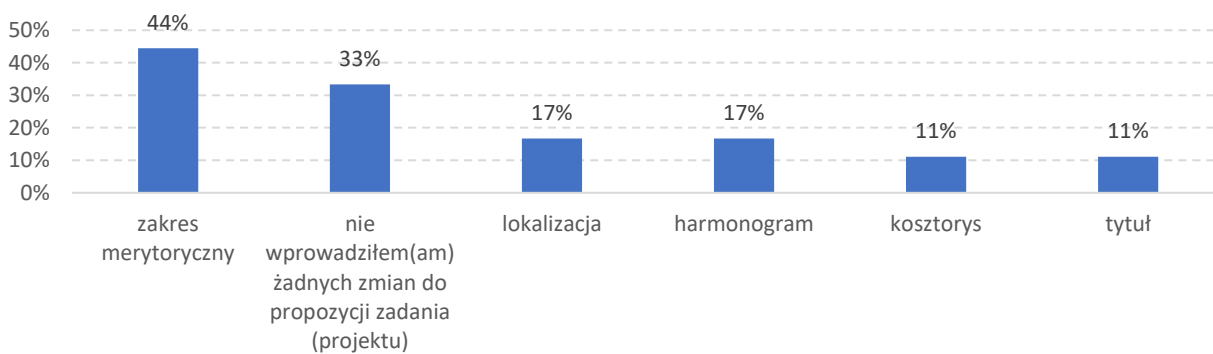
Ocena użyteczności informacji zwrotnej

Źródło: ankieta ewaluacyjna z uczestnikami programu (N18).

Blisko trzy czwarte badanych mieszkańców **wskazała na użyteczność informacji zwrotnej**. Najwięcej negatywnych ocen dotyczyło **zakresu rekomendacji zmian oraz tego czy informacja była wyczerpująca** (po 24%).

Zakres zmian wprowadzonych do propozycji zadania po otrzymaniu informacji zwrotnej

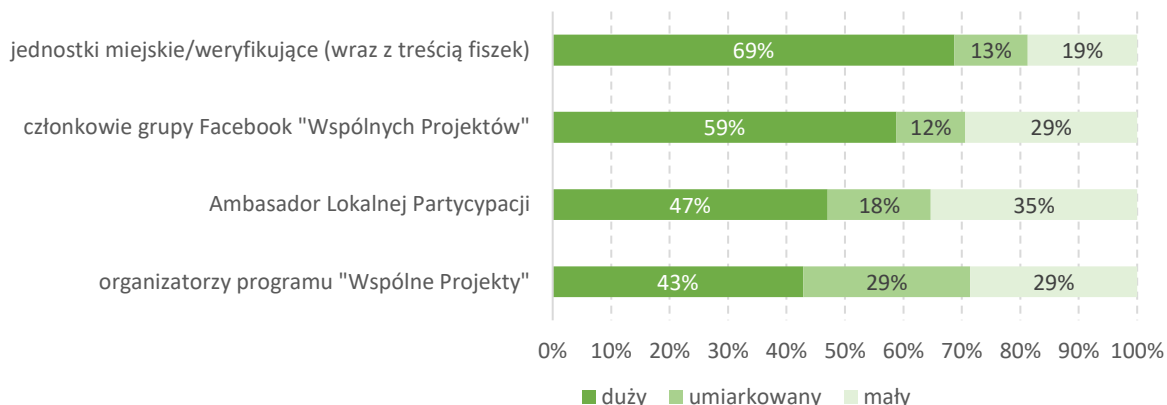

Źródło: ankieta ewaluacyjna z uczestnikami programu (N18).

Uczestnicy programu byli pytani o to w jakim stopniu **wykorzystali informację zwrotną od jednostek miejskich do modyfikacji swojego pomysłu**. Jedna trzecia wskazała, że nie wprowadzała zmian (33%). Najczęściej wskazywaną zmianą był zakres merytoryczny pomysłu (44%), lokalizacja (17%) oraz harmonogram (17%).

Wsparcie ze strony innych uczestników "Wspólnych Projektów"

Źródło: ankieta ewaluacyjna z uczestnikami programu (N18).

Uczestników programu zapytano w jakim stopniu skorzystali ze wsparcia innych osób. Jako uczestnika, z którego pomocy skorzystano w bardzo dużym lub raczej dużym najczęściej wskazywano przedstawicieli **jednostek miejskich** (82%) oraz członków grupy FB „Wspólnych Projektów” (71%)

WNIOSKI

1. Rozwijanie bezpośredniej współpracy przy wspólnym dopracowaniu propozycji zadania przez wnioskodawcę i urzędnika jest postulowane i pozytywnie oceniane przez obie strony tego procesu.

Poniżej znajdują się wybrane wypowiedzi członków programu:

- ✓ Blisko trzy czwarte badanych mieszkańców wskazała na użyteczność informacji zwrotnej.
- ✓ Przedstawiciele jednostek weryfikujących z którymi przeprowadzono wywiady podkreślali duże znaczenie bezpośredniego kontaktu z wnioskodawcą na etapie weryfikacji propozycji zadania.
- ✓ *„Część z otrzymanych informacji zwrotnych była pomocna wykorzystałem ją do ulepszenia projektów lub jako jasny sygnał, że dany projekt jest niemożliwy do realizacji” (wnioskodawca).*
- ✓ *„Byłoby dobrze, aby jednostki "podpowiadały" jak zmienić projekt w celu zwiększenia jego akceptowalności. (...)” (wnioskodawca).*

2. Rozmowa telefoniczna, mail lub spotkanie osobiste jest preferowaną formą kontaktu w procesie preweryfikacji i weryfikacji propozycji zadań do BO, zarówno dla urzędników jak i wnioskodawców.

Poniżej znajdują się wybrane wypowiedzi członków programu:

- ✓ *„Informacja pisemna wydała mi się dość sucha i formalna (przez co może mało przyjazna i zrozumiała), ale skontaktowałam się telefonicznie z osobą opiniującą i uzyskałam wtedy całkiem wyczerpujące informacje oraz sugestie rozwiązań, co było bardzo pomocne i mam nadzieję pomoże uniknąć problemów na etapie weryfikacji merytorycznej” (wnioskodawca).*
- ✓ *„Język profesjonalny bywa trudny do zrozumienia”.*
- ✓ *„Zawsze lepiej porozmawiać, wytłumaczyć. Czasem nie wiemy co napisać, żeby nie urazić wnioskodawcy” (urzędnik).*
- ✓ *„W 10 przypadkach projekty zostały złożone według zakresów z fiszek (lub nawet rozszerzonych), pomimo tego, że były obarczone wysokim ryzykiem i brakiem możliwości realizacji”.*
- ✓ *„Pewne wątpliwości dotyczące projektów dużo łatwiej rozstrzygnąć w rozmowie telefonicznej niż w formie pisemnej. W tym roku bardzo sprawdziły się dyżury telefoniczne” (urzędnik).*
- ✓ *„Powinien być większy kontakt bezpośredni z wnioskodawcą” (urzędnik).*
- ✓ *„Urząd skontaktował się ze mną mailowo oraz telefonicznie, wszystkie zmiany były na bieżąco akceptowane. Dzięki temu kontaktowi udało się stworzyć projekt, który był od początku do końca w pełni sprawdzony” (wnioskodawca).*
- ✓ *„Preweryfikacja ma sens, jeżeli przebiega w formie kontaktu mailowego i telefonicznego”.*
- ✓ *„[preferowany jest] Kontakt zwrotny via e-mail lub telefon”.*
- ✓ *„W sprawie fiszek kontaktowało się tylko ok. 6 osób (na 36 fiszek w jednostce)” (urzędnik).*
- ✓ *„Udzielenie dodatkowej, pisemnej informacji zwrotnej dla wnioskodawców jest czasochłonne i nie przekłada się w znaczącym stopniu na podniesienie jakości projektów” (urzędnik).*
- ✓ *„Preweryfikacja oszczędza czas w trakcie właściwej weryfikacji w bardzo ograniczonym zakresie. I tak trzeba ponownie dokładnie przeczytać projekt i wszystko sprawdzić jeszcze raz. Jedynym ułatwieniem jest to, że już wiemy o co w projekcie chodzi, ale to niewielka pomoc” (urzędnik).*

- ✓ *„Preweryfikacja wydłuża czas, w którym jednostka jest zaangażowana w weryfikację projektów do budżetu obywatelskiego zabierając go z innych zadań. Lepiej byłoby wydłużyć czas na weryfikację”.*
- ✓ *„Część wnioskodawców nie uwzględniła proponowanych zmian, złożyła projekt w takiej samej kształcie, raz jeszcze i ponownie będzie musiał być on oceniany”.*

3. Dyżury telefoniczne jako forma dopracowywania projektów i pomocy dla wnioskodawców sprawdziły się bardzo dobrze zarówno zdaniem wnioskodawców jak i urzędników.

Poniżej znajdują się wybrane wypowiedzi członków programu:

- ✓ *„Super, że były dyżury i że były podane konkretne osoby” (wnioskodawca).*
- ✓ *„W tym roku bardzo sprawdziły się telefoniczne dyżury konsultacyjne, dzwoniły zarówno osoby biorące udział w preweryfikacji jak i osoby nie biorące w niej udziału”.*
- ✓ *„Najlepiej sprawdziły się dyżury telefoniczne, łatwiej pewne sprawy wytłumaczyć w rozmowie bezpośredniej” (urzędnik).*

4. Przeprowadzenie w tym roku procesu preweryfikacji wpłynęła prawdopodobnie na przebieg procesu weryfikacji w tym na ilość i jakość złożonych projektów. Wymaga to dalszego zbadania.

Poniżej znajdują się wybrane wypowiedzi członków programu:

- ✓ *Na 36 opiniowanych fiszek do ZDMK wpłynęło do opiniowania 17 projektów w ramach budżetu obywatelskiego.*
- ✓ *„Część fiszek nie została złożona w formie projektów, ponieważ otrzymałem od urzędników informację, że są to pomysły mało kosztowne i zaproponowano mi realizację poza BO, dwa z nich już są zrealizowane, dwa w trakcie realizacji” (wnioskodawca).*
- ✓ *„Część fiszek do których udzieliliśmy informacji zwrotnej, że nie są możliwe do realizacji w ramach BO nie wpłynęła do naszej jednostki w formie projektu. Było to około jedna trzecia fiszek” (urzędnik).*

5. Preferowaną przez wnioskodawców i urzędników formą przekazania propozycji zadania do preweryfikacji jest platforma do składania projektów.

Poniżej znajdują się wybrane wypowiedzi członków programu:

- ✓ *„Fiszki preweryfikacyjnie powinny odzwierciedlać finalną ankietę jaka jest składana w BO. W wielu miejscach autorzy się "rozpisywali" i trzeba było skracać i przerabiać lub przenosić*

potem w inne miejsca. Fiszka może być szersza, ale jej trzonem powinna być finalna ankieta".
(ALP)

- ✓ *„Prosty formularz on-line” (wnioskodawca).*
- ✓ *„Należy połączyć preweryfikację z platformą by nie dublować pracy urzędników i wnioskodawców i zachować ciągłość projektu” (urzędnik).*
- ✓ *„Nie można opierać się na FB, propozycje powinny być wrzucone do systemu, a kontakt zwrotny via e-mail lub telefon” (wnioskodawca).*
- ✓ *„W szablonie informacji zwrotnej punkt o niezgodności z planami, politykami można zespolić z punktem o niezgodności z przepisami” (urzędnik).*
- ✓ *„Określenie wysokie ryzyko wydaje się być nieadekwatne w sytuacji, gdy wiadomo, że jakiś warunek jest na 100% niespełniony” (urzędnik).*
- ✓ *„Opracowywanie fiszek powinno być też dla osób, które same chcą ją opracować, ponieważ ja musiałem wszystko zrobić sam, a potem należało i tak wpisać Ambasadora Lokalnej Partycypacji” (wnioskodawca).*

6. Preferowanym przez wnioskodawców sposobem otrzymania pisemnej informacji zwrotnej z preweryfikacji jest wiadomość e-mail.

7. Zakres i forma informacji zwrotnej dla wnioskodawcy wymaga doprecyzowania.

Poniżej znajdują się wybrane opinie uczestników programu:

- ✓ *„Lepiej byłoby pracować cały czas na tym samym projekcie” (urzędnik).*
- ✓ *„Nie ocenialiśmy zgodności z MPZP” (urzędnik).*
- ✓ *„Nie jesteśmy w stanie w czasie przeznaczonym na preweryfikację uzyskać opinii od jednostek współopiniujących” (urzędnik).*
- ✓ *„Informacja zwrotna dla wnioskodawców była zbyt szczegółowa” (urzędnicy).*
- ✓ *„Napisano tylko: kosztorys zbyt niski, bez żadnych wytycznych” (wnioskodawca).*
- ✓ *„W informacji zwrotnej było mało konkretów” (wnioskodawca)*
- ✓ *„Preweryfikacja ma sens wyłącznie, jeżeli zostaną zweryfikowane i zaproponowane koszty, które są wykonalne dla danego projektu” (wnioskodawca)*
- ✓ *„W informacji zwrotnej postawiono dużo pytań, (...) nie wiem do kogo były adresowane i co mam z nimi zrobić”. (wnioskodawca)*

- ✓ „Informacja zwrotna zawierała informację o tym, że nie wiadomo jakie będą opinie innych jednostek, po co mi taka informacja?”.
- ✓ „Skoncentrowanie się wyłącznie na przeszkodach formalnych. Brak wskazówek, jak poprawić projekt” (wnioskodawca).
- ✓ „Właściwie jedyną informacją jaką otrzymałam było, że projekt wydaje się być zgodny z wymogami BO... równie dobrze mogłabym po prostu złożyć projekt”.
- ✓ „Teraz zaczynamy pracę nad weryfikacją praktycznie od nowa. Piszemy wnioski o opinie, bo w czasie preweryfikacji nie było na to czasu” (urzędnik).

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Wnioski	Rekomendacje
AMBASADORZY LOKALNEJ PARTYCYPACJI	
Koncepcja Programu „Wspólne Projekty”, przygotowane materiały i warsztaty zostały pozytywnie ocenione przez Ambasadorów Lokalnej Partycypacji. Ze względu na zagrożenie epidemiologiczne nie udało się sprawdzić w praktyce nowej formuły spotkań mieszkańców i konsultacji projektów z urzędnikami.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przetestowanie nowej formuły spotkań z mieszkańcami i konsultacji projektów z urzędnikami w przyszłym roku.
W bardzo krótkim okresie do współpracy przy projekcie udało zaprosić się 34 aktywnych mieszkańców, którzy zaangażowali się w proces organizacji BO. Wykazali oni także dużą chęć do poszerzania swojej wiedzy o mieście, animacji społecznej i angażowania się we współtworzenie BO.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zadbanie o kontynuację współpracy z tą wyjątkową grupą mieszkańców. ✓ Prowadzenie stałego kontaktu z obecnymi ALP. Zapewnienie im szkoleń i spotkań. ✓ Przeprowadzenie dłuższej i szerszej akcji promocyjnej w przyszłym roku. ✓ Zwiększenie zakresu wsparcia dla ALP.
Obecna liczba ALP, nie pozwala na organizację zakładanej liczby spotkań z mieszkańcami na obszarze mniejszym niż dzielnica.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zadbanie o kontynuację współpracy z obecnymi ALP. ✓ Przeprowadzenie dłuższej i szerszej akcji promocyjnej w przyszłym roku.
Ambasadorzy Lokalnej Partycypacji zgłaszają potrzebę większego wsparcia od organizatorów w organizacji procesu.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zwiększenie zakresu wsparcia organizacyjnego dla ALP zgodnie z postulatami umieszczonymi w rozdziale Ambasadorzy Lokalnej Partycypacji.
GRUPY FB WSPÓLNYCH PROJEKTÓW	
Dyskusje online oparte o media społecznościowe, wskazały na potencjał wykorzystania tej metody jako uzupełnienia spotkań osobistych mieszkańców – pozwalały	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zachowanie utworzonych grup i ich moderacja w trakcie dalszych etapów BO. ✓ Wykorzystanie grup FB „Wspólnych Projektów” jako jednego z miejsc, gdzie

uczestnikom na wzajemną ocenę pomysłów, wymianę sugestii i dawały możliwość poznania się wnioskodawców i wzmacniania więzi społecznych. Grupy dyskusyjne „Wspólnych Projektów” na FB umożliwiły także zadawanie pytań związanych z BO.	✓	wnioskodawcy będą mogli prezentować projekty dopuszczone do głosowania, a mieszkańcy o nich dyskutować. Dalsza promocja grup FB „Wspólnych Projektów”, moderacja i wykorzystanie ich potencjału w kolejnych etapach BO.
Grupy FB Wspólnych Projektów były zróżnicowane pod względem liczby i aktywności członków. Część grup nie była aktywna lub przejawiała niską aktywność.	✓	Rozważenie połączenia grup FB Wspólnych Projektów w jedną grupę i posługiwanie się # dla oznaczania lokalizacji. Umożliwi to zejście na niższy niż dzielnica poziom dyskusji lokalnej, ożywi grupy nieaktywne i ułatwi moderację i promocję.
PROCES PREWERYFIKACJI		
Rozwijanie współpracy przy wspólnym dopracowaniu propozycji zadania przez wnioskodawcę i urzędnika jest postulowane i pozytywnie oceniane przez obie strony tego procesu.	✓	Dalsze rozbudowywanie bezpośredniego kontaktu wnioskodawcy z przedstawicielami jednostki weryfikującej.
	✓	Rozszerzenie i doprecyzowanie możliwości modyfikacji wniosku w trakcie preweryfikacji i weryfikacji.
	✓	Ujednolicenie stosowanych przez jednostki zasad w możliwości modyfikacji projektu.
	✓	Odejście od funkcjonującej zasady nieinformowania wnioskodawcy o negatywnej weryfikacji, na rzecz bieżącego i obowiązkowego kontaktu w każdej sytuacji zagrożenia negatywną weryfikacją.
Rozmowa telefoniczna, mail lub spotkanie osobiste jest preferowaną formą kontaktu w procesie preweryfikacji i weryfikacji propozycji zadań do BO, zarówno dla urzędników jak i wnioskodawców.	✓	Wprowadzenie rozwiązania systemowego, które zapewni poinformowanie wnioskodawcy w trakcie weryfikacji o danych kontaktowych do konkretnej osoby zajmującej się projektem, w ciągu określonej ilości dni od złożenia projektu.
	✓	Zachęcanie wnioskodawców do kontaktu telefonicznego z jednostkami weryfikującymi.
Dyżury telefoniczne jako forma dopracowywania projektów i pomocy dla wnioskodawców sprawdziły się bardzo dobrze zarówno zdaniem wnioskodawców jak i urzędników.	✓	Kontynuowanie i zwiększanie ilości telefonicznych dyżurów konsultacyjnych.
	✓	Organizowanie dyżurów także w godzinach popołudniowych.
Przeprowadzenie w tym roku procesu preweryfikacji wpłynęło na przebieg procesu weryfikacji.	✓	Całkowita liczba złożonych projektów BO, z uwzględnieniem projektów, które zostały złożone do preweryfikacji lecz wskutek negatywnej opinii jednostki nie były złożone w formie właściwych propozycji zadań, powinna zostać zbadana w badaniu ewaluacyjnym.

	✓ Wpływ udziału w programie na jakość propozycji zadań (odsetek pozytywnych weryfikacji wśród propozycji zadań złożonych z udziałem w programie i bez) powinien zostać zbadany w ramach badania ewaluacyjnego.
Preferowaną przez wnioskodawców i urzędników formą przekazania propozycji zadania do preweryfikacji jest platforma do składania projektów.	✓ Przebudowa platformy do składania wniosków w taki sposób, by pozwoliła na złożenie propozycji zadania do preweryfikacji i zachowanie ciągłości w ciągu całego procesu weryfikacji.
Preferowanym przez wnioskodawców sposobem otrzymania pisemnej informacji zwrotnej z preweryfikacji jest wiadomość e-mail.	✓ Przebudowa platformy do składania wniosków w taki sposób, by umożliwiła automatyczne wysyłanie wnioskodawcy e-maila z informacją o konkretniej osobie weryfikującej projekt, jej danych kontaktowych oraz informacji o ryzykach projektu.
Termin otrzymania wyników preweryfikacji po rozpoczęciu przyjmowania właściwych projektów do BO zrodził problemy organizacyjne i informacyjne.	✓ Zaplanowanie czasu procesów preweryfikacji i weryfikacji w taki sposób by nie kolidowały ze sobą.
Zakres informacji zwrotnej dla wnioskodawcy wymaga doprecyzowania.	✓ Doprecyzowanie zakresu informacji zwrotnej w taki sposób, by nie był nadmiernym obciążeniem dla jednostek i był wystarczający dla wnioskodawcy.

PODSUMOWANIE

Program „Wspólne Projekty BO2020”, pomimo trudności związanych ze ogłoszeniem stanu epidemicznego, **przyniósł szereg cennych doświadczeń**, które warto wykorzystać w przyszłych edycjach BO.

Dyskusje online oparte o media społecznościowe, chociaż przeprowadzone w bardzo krótkim okresie, wskazały na potencjał wykorzystania tej metody jako uzupełnienia spotkań osobistych mieszkańców – umieszczane tam materiały pozwalały uczestnikom wzajemną ocenę własnych pomysłów, podpowiadanie swoich sugestii – i przede wszystkim – możliwość poznania się wnioskodawców i wzmacniania więzi społecznych.

Realizacja podobnego przedsięwzięcia, z dłuższym czasem realizacji i wykorzystaniem doświadczeń tej edycji ma szansę wpłynąć pozytywnie na rozwój BO w Krakowie.

W bardzo krótkim okresie do współpracy przy projekcie udało zaprosić się **34 aktywnych mieszkańców**, którzy korzystając ze wzajemnego wsparcia zaangażowali się w proces organizacji

BO. Pilotażowe działania Ambasadorów Lokalnej Partycypacji wskazały też dużą chęć aktywnych mieszkańców do poszerzania swojej wiedzy o mieście, animacji społecznej i angażowania się we współtworzenie BO. Należy zadbać o kontynuację współpracy z tą wyjątkową grupą mieszkańców.

Proces preweryfikacji wymaga dopracowania. Zebrane doświadczenia wskazują na szereg wskazówek dotyczących jego zmiany – czy to przez osadzenie go na platformie internetowej, czy zwiększenie zakresu bezpośredniego kontaktu z jednostkami miejskimi.

Niemniej proces ten nie został przeprowadzony w całości ze względu na stan epidemiczny. **Nie odbyły się serie warsztatów**, które miały na celu wykorzystanie wypracowanych materiałów do wspólnej pracy mieszkańców i urzędników. Warto w kolejnej edycji przeprowadzić pilotaż tego działania.

W znacznej części zrealizowano cele postawione przed programem: zaangażowano aktywnych mieszkańców w współprowadzenie części BO, umożliwiono dyskusję nad pomysłami, umożliwiono poznanie się i wzajemne wsparcie potencjalnym wnioskodawcom.

Wpływ udziału w programie na jakość propozycji zadań powinien zostać zbadany w ramach badań ewaluacyjnych (odsetek pozytywnych weryfikacji wśród propozycji zadań złożonych z udziałem w programie i bez).